

Vrijdag de dertiende

Vrijdag de dertiende wordt door veel mensen als een ongeluksdag beschouwd, wegens de combinatie van vrijdagen dertien.

Daarentegen wordt in Griekenland, Spanje en Latijns-Amerikaanse landen *dinsdag* de dertiende als ongeluksdag gezien. In Italië is vrijdag de *zeventiende* juist weer de ongeluksdag.

Vrijdag de dertiende op de kalender

Inhoud

Oorsprong

Gevolgen

Voorkomen

Trivia

Zie ook

Referenties

Oorsprong

De oudste gebeurtenis die naar onheil op vrijdag de dertiende verwijst is [traditioneel Joods/Christelijk] de tiende plaag van Egypte. Het allereerste Pascha was gepland op een sabbat, zaterdag de 14e Nisan. Die sabbat begint echter op vrijdagmiddag 1800 uur, dus omvat de nacht van vrijdag de 13e van onze kalender. In die nacht stierven alle eerstgeborenen, zowel van mens als dier. Het boek Exodus in de Bijbel geeft hiervan verslag. Nog een van de verklaringen voor vrijdag de dertiende als ongeluksdag is dat vrijdag de dag is waarop Jezus werd gekruisigd, een ongeluksdag dus. Als die dag dan ook nog samenvalt met het ongeluksgetal 13, moet deze dag volgens het volksgeloof extra ongeluk veroorzaken. De vrijdagen kunnen ook een kwade naam gekregen hebben omdat op die dag door de Romeinen doodvonnissen werden voltrokken. Ook in Engeland werd de doodstraf op een vrijdag voltrokken. Dat 'dertien' een negatieve klank had in de christelijke wereld is mogelijk terug te brengen tot het laatste avondmaal van Christus, waar dertien personen aanzaten.

Een andere mogelijke verklaring is dat op vrijdag de dertiende oktober 1307 in Frankrijk alle Tempeliers op bevel van Philips de Schone werden gearresteerd, op grond van valse beschuldigingen. Dit was de opmaat voor de uiteindelijke vernietiging van de Orde van de Arme Ridders van Christus en de Tempel van Salomo, beter bekend als de Tempeliers. Sindsdien is men vrijdag de dertiende blijven zien als ongeluksdag.

Er wordt ook wel gesteld dat vrijdag de dertiende is afgeleid van een Noorse sage over de kwaadaardige god Loki die als niet-uitgenodigde, dertiende gast, op het feest komt en de aarde in rouw dompelt.

Marianne Williamson geeft de verklaring in het boek *In vrouwelijkheid* dat vrijdag de dertiende zou afstammen van de dag dat de heksen bij elkaar zouden komen.

Recentere onderzoek heeft aangetoond dat het bijgeloof rond vrijdag de dertiende pas van veel recentere datum is. Voor het eerst in de zeventiende eeuw werd schriftelijk gezegd dat een vrijdag een ongeluksdag zou zijn. De koppeling met een speciale datum is van veel later. Zo werd in een Nederlandse krant – de Leeuwarder Courant – pas voor het eerst op 3 april 1896 melding gemaakt

van 'vrijdag de dertiende'.^[1] De aandacht voor de specifieke datum kwam overgewaaid uit de VS. De Amerikaanse journalist Nathaniel Lachenmeyer schreef in 2004 het boek *13* over de geschiedenis van het ongeluksgetal. Volgens hem gaat de geschiedenis van het ongeluksgetal terug tot 1881. Een Amerikaanse officier besluit dan om elke dertiende van de maand een diner van dertien gangen te geven voor dertien personen: de "Thirteen Club". Dit tegen het volksgeloof dat dertien personen aan een tafel ongeluk brengt. De eerste bijeenkomst was op een vrijdag. Volgens Lachenmeyer vindt het begrip 'vrijdag de dertiende' als ongeluksdag pas breed bekendheid na 1907. In dat jaar verscheen het boek *Friday, the Thirteenth* van schrijver Thomas Lawson.

Gevolgen

Dit bijgeloof van miljoenen mensen heeft invloed op de economie: in de Verenigde Staten verzuimen opvallend veel mensen hun werk en worden zakelijke transacties uitgesteld. Onder de vele verhalen over dit bijgeloof wordt ook gezegd dat de meeste vliegtuigen geen 13e rij zouden hebben, dat gebouwen geen 13e verdieping zouden hebben, althans niet bij nummering in de liften, en dat er in ziekenhuizen geen operatiekamers met het nummer 13 te vinden zijn. In Nederland klopt het niet, dat vrijdag de dertiende meer ongelukken brengt. Integendeel: er komen op vrijdag de dertiende juist minder ongevalmeldingen binnen dan op andere dagen bij de verzekeraars, volgens het Centrum voor Verzekeringsstatistiek. Dit zou veroorzaakt kunnen worden doordat mensen op die dag extra voorzichtig zijn, of zelfs thuis blijven. In de psychologie wordt ook gesproken over *triskaidekaphobia* en *paraskevidekatriafobie*:^{[2][3]} de angst voor vrijdag de dertiende. In de zwaarste gevallen van deze irrationele angst durven mensen op die dag hun huis niet uit te komen.

Voorkomen

- **Vrijdag de dertiende op maand gesorteerd:**
  - januari [2006](#), [2012](#), [2017](#), [2023](#)
  - februari [2004](#), [2009](#), [2015](#), [2026](#)
  - maart [2009](#), [2015](#), [2020](#), [2026](#)
  - april [2001](#), [2007](#), [2012](#), [2018](#)
  - mei [2005](#), [2011](#), [2016](#), [2022](#)
  - juni [2003](#), [2008](#), [2014](#), [2025](#)
  - juli [2001](#), [2007](#), [2012](#), [2018](#)
  - augustus [2004](#), [2010](#), [2021](#), [2027](#)
  - september [2002](#), [2013](#), [2019](#), [2024](#)
  - oktober [2000](#), [2006](#), [2017](#), [2023](#)
  - november [2009](#), [2015](#), [2020](#), [2026](#)
  - december [2002](#), [2013](#), [2019](#), [2024](#)
- **Vrijdag de dertiende op jaar gesorteerd:**
  - [2000](#) oktober
  - [2001](#), [2007](#), [2018](#) april, juli
  - [2002](#), [2013](#), [2019](#), [2024](#) september, december
  - [2003](#), [2008](#), [2014](#), [2025](#) juni
  - [2004](#) februari, augustus
  - [2005](#), [2011](#), [2016](#), [2022](#) mei
  - [2006](#), [2017](#), [2023](#) januari, oktober

- 2009, 2015, 2026 februari, maart, november
- 2010, 2021, 2027 augustus
- 2012 januari, april, juli
- 2020 maart, november

De volgende tabel laat wat beter zien wanneer in de jaren van 2001 t/m 2028 de dertiende op een vrijdag valt. Dit herhaalt om de 28 jaar tussen 1901 en 2099.

2001	2007		2018		april, juli
2002		2013	2019	2024	september, december
2003	2008	2014		2025	juni
			2020		maart, november
	2009	2015		2026	februari, maart, november
2004					februari, augustus
	2010		2021	2027	augustus
2005	2011	2016	2022		mei
				2028	oktober
2006		2017	2023		januari, oktober
	2012				januari, april, juli

Iedere maand die begint met een zondag heeft een vrijdag de dertiende. In elk niet-schrikkeljaar waarin 13 februari een vrijdag is, is ook 13 maart een vrijdag. In elk schrikkeljaar met 13 januari op vrijdag, valt ook 13 april op vrijdag. In elk jaar waarin 13 april een vrijdag is, is ook 13 juli een vrijdag, 13 weken later; ditzelfde geldt voor 13 september en 13 december.

Doordat de gregoriaanse kalender een 400-jarige cyclus heeft met een geheel aantal weken, is het niet mogelijk dat precies 1 op de 7 maanden een vrijdag de dertiende heeft: een 400-jarige cyclus bestaat uit 4800 maanden, wat niet deelbaar is door 7. De dertiende is zelfs vaker een vrijdag dan welke andere dag van de week ook.^[4] De verdeling van de weekdays voor de dertiende van een maand is als volgt:

maandag	685	14,27%
dinsdag	685	14,27%
woensdag	687	14,31%
donderdag	684	14,25%
vrijdag	688	14,34%
zaterdag	684	14,25%
zondag	687	14,31%

Dit betekent dat de dertiende van een maand iets vaker voorkomt op een vrijdag.

Trivia

- De literaire patafysische kalender heeft iedere maand een vrijdag de dertiende.
- Vrijdag de dertiende wordt door Kinderen voor Kinderen bezongen in het liedje *Lariekoek en apekool*, afkomstig van het 13e album. Ook de TV-uitzending van dit album stond in het teken van vrijdag de dertiende.

Zie ook

- [Bijgeloof](#)
- [Volksgeloof](#)
- [Fobie](#)

Bronnen, noten en/of referenties

- [\(en\) Urban legends](#)
- [\(en\) Snopes](#)
- [\(en\) Crystalinks](#)

Referenties

---

1. Korte geschiedenis van 'vrijdag de dertiende', Historiek, geraadpleegd op 5 februari 2017
2. *paraskevidekatriaphobia* in de Macmillan Dictionary
3. Vrijdag de 13de, hoe bijgelovig is Nederland?, *de Volkskrant*, 13 mei 2011
4. [\(en\) DataGenetics - Friday the 13th](#) Bezocht op 21 april 2015

 Zie de categorie ***Triskaidekaphobia*** van [Wikimedia Commons](#) voor mediabestanden over dit onderwerp.

Overgenomen van "https://nl.wikipedia.org/w/index.php?title=Vrijdag_de_dertiende&oldid=57365428"